

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμένικου Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐκπαιδευτικὸν ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΗΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησία δραχμαὶς 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει πῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδῆποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 4 Ὀκτωβρίου 1930

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 44

Ἡ ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

— Μάσσα Τζώρτζη! εἶπε ὁ Τόμ, μισανοίγοντας τὰ μάτια. Μάσσα Τζώρτζη! ξαναεἶπε σὰ νὰ μὴν καταλάβαινε τί ἔλεγε.

Σιγά-σιγά ὅμως, τὸνομα αὐτὸ εἰσχωροῦσε στὸ πνεῦμα του. Τὸ θαμπὸ βλέμμα του ξεκαθάρισε καὶ ὅλο τὸ πρόσωπό του φωτίστηκε ἀπὸ ξαφνικὴ χαρά. Ἐνωσε τὰ χέρια του, ποὺ εἶχαν ἀρχίσει νὰ παγώνουν, καὶ δάκρυα πρόβαλαν στὰ μάτια του.

— Ἄς εἶναι εὐλογημένο τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ψιθύρισε Δὲ μὲ ξέχασαν! Τώρα θὰ πεθάνω εὐτυχισμένος. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τ' ὄνομά του!

— Δὲ θὰ πεθάνεις, μπάρμπα-Τόμ, δὲν πρέπει νὰ πεθάνεις! Ἐγὼ ἤρθα γιὰ νὰ σ' ἀγοράσω καὶ νὰ σὲ πάρω πάλι σπῆτι, εἶπε ὁ Τζώρτζης ὀρμητικὰ.

— ὦ, μάσσα Τζώρτζη, ἔρχεστε πολὺ ἀργά. Μ' ἀγόρασε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ μὲ πάρει κοντά του. Εἴμ' εὐχαριστημένος. Ὁ οὐρανὸς εἶναι χώρα καλυτέρα ἀπὸ τὸ Κέντουκυ.

— Ὁχι, δὲ θὰ πεθάνεις, μπάρμπα-Τόμ. Ραγίζει ἡ καρδιά μου νὰ συλλογίζομαι τί ὑπόφερες, δυστυχισμένο Τόμ!

— Μὴ μὲ λέτε δυστυχισμένο, εἶπε, ὁ Τόμ μ' ἐπισημότητα. Ἦμουν δυστυχισμένος, ἀλλὰ δὲν εἶμαι πιά. Τώρα ἔφτασα μπροστὰ στὴν πύλη καὶ σὲ λίγο θὰ μπῶ μέσα στὴ δόξα. Μάσσα Τζώρτζη, ὁ οὐρανὸς εἶναι κοντά μου, ὁ Θεὸς μοῦδωσε τὴ νίκη!

Ὁ Τζώρτζης ἄκουσε μὲ θαυμασμὸ τὰ σταθερὰ αὐτὰ λόγια καὶ κοίταξε ἀμίλητος τὸν παλιό του φίλο.

Ὁ Τόμ τοῦπικσε τὸ χέρι καὶ ἔ-

ξακολούθησε μὲ παρακλητικὴ φωνή:

— Στὴ Χλόη δὲ θὰ πείτε σὲ τί χάγια μὲ βρήκατε. Θὰ ἦταν φοβερὸ γιὰ τὴν κακομοίρα! Πῆτε τῆς μοναχὰ ὅτι πηγαίνω στὴ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ δὲ μπορῶ νὰ μείνω ἐδῶ γιὰ τὸ χατήρι κα-
νενός. Πῆτε τῆς ἀκόμη ὅτι ὁ Κύριος

στάθηκε πάντα στὸ πλευρό μου καὶ μὲ βοήθησε νὰ τὰ ὑποφέρω ὅλα. Καὶ τὰ παιδάκια μου—ἂ, ἡ καρδιά μου ράγιζε ὅταν τὰ συλλογιζόμουν. Πῆτε τους ν' ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο μου. Χαϊρετήστε τὴν ἀφέντη καὶ τὴν κυρία καὶ ὅλους τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν ξέρετε, μάσσα Τζώρτζη. Μοῦ φαίνεται πὼς ἀγαπῶ ὅλο τὸν κόσμο. Τίποτ' ἄλλο δὲν ἀπομένει ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Καλέ μου μάσσα Τζώρτζη, τί ὥραϊο νὰ εἶναι κανεὶς χριστιανός!

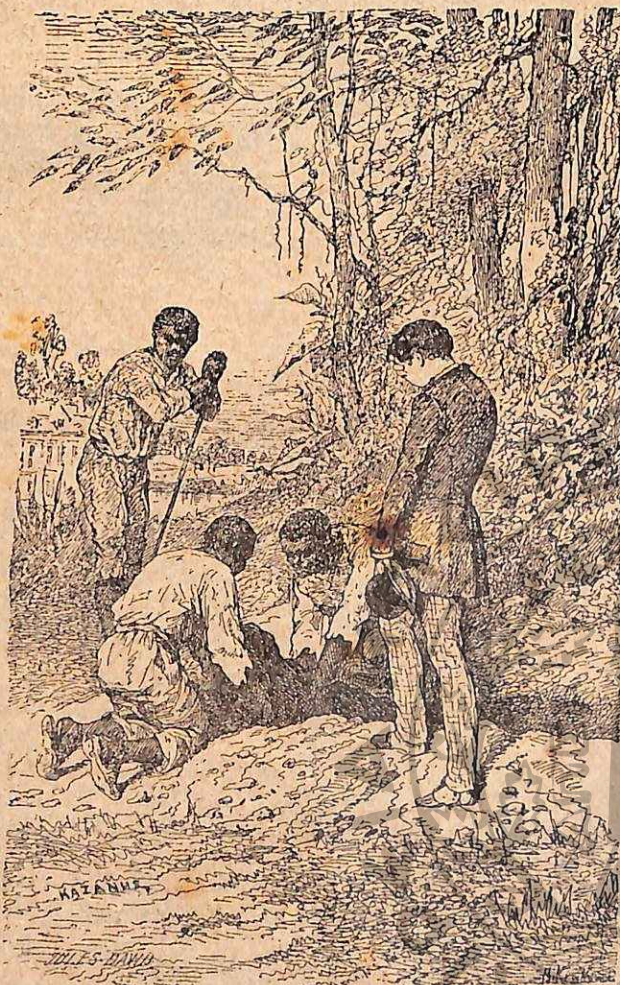
Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, φάνηκε στὴν πόρτα ὁ Δεγκρή. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ θυμωμένη μέσα στὸ ὑπόστεγο καὶ ἀπομακρύνθηκε μὲ προσποιητὴ ἀδιαφορία.

— Σατανᾶ! ψιθύρισε ὀργισμένος ὁ Τζώρτζης. Θὰ τὰ πληρώσεις ὅλα καὶ γρήγορα μάλιστα!

— Σιωπὴ, μάσσα! εἶπε ὁ Τόμ. Δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσθε ἔτσι. Δὲ μοῦκανε κανένα κακό. Μοῦ ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ οὐρανοῦ, αὐτὸ εἶν' ὅλο.

Ἡ στιγμιαία δύναμη ποὺ τοῦ φερε ἡ χαρὰ μόλις εἶδε τὸν Τζώρτζη, ἔσβυσε καὶ πάλι, καὶ ξαφνικὴ ἀδυναμία τὸν κυρίευσε. Τὰ μάτια του ἔκλεισαν, καὶ στὸ πρόσωπό του φάνηκε ἡ μυστηριώδης ἐκείνη καὶ ἀνεξιχνίαστη μεταβολή, ποὺ προαναγγέλλει τὸ πλησίασμα τοῦ θανάτου. Ἡ ἀναπνοή του ἔγινε δύσκολη, τὸ στήθος του ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε μὲ κόπο, ἀλλὰ ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου του φανέρωνε ἕνα συναίσθημα νίκης.

Ὁ Τζώρτζης κάθισε, μὲ σεβασμὸ καὶ συγκίνηση. Τοῦ φαίνεται ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἦταν ἱερός, καὶ ὅταν ἔκλεισε τὰ μάτια τοῦ νεκροῦ, μόνο μιὰ σκέψη γέμιζε τὸ νοῦ του, ἡ τελευταία σκέψη τοῦ μαρτυρικοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου: Τί ὥραϊο,

«Τὸν ἔβαλαν στὸ λάκκο καὶ τὸν σκέπασαν μὲ χῶμα δίχως νὰ μιλοῦν...» (Σελ. 518, στ. β').

του είχε πει, να είναι κανείς χριστιανός! Γύρισε πίσω του κι' αντίκρυσε το Λεγκρή, που στεκόταν σκυθρωπός από πίσω του.

Ο συγκινητικός αυτός θάνατος είχε καταπραΰνει την όργη του ευγενικού νέου. Η παρουσία του Λεγκρή δεν του φερε πιά θυμό. Η μόνη του επιθυμία ήταν ν' απομακρυνθεί απ' αυτόν και ν' ανταλλάξει όσο το δυνατό λιγότερα λόγια μαζί του.

Κοίταξε κατάματα τον άσυνειδητο έκεινο έγκληματιά και, δείχνοντάς του το νεκρό, του είπε απλά:

— Έβγαλες απ' αυτόν ό,τι μπορούσες να βγάλεις. Τι πρέπει να σου πληρώσω για το σώμα του; Θέλω να το πάρω και να το θάψω όπως πρέπει.

— Δεν πούλω μαύρους πεθαμένους, αποκρίθηκε άγρια ο Λεγκρή. Μπορείς να τον πάρεις και να τον θάψεις όπου θέλεις.

— Παιδιά, είπε προσταχτικά ο Τζώρτζης σε δυο τρεις μαύρους που στεκόταν εκεί και κοίταζαν το νεκρό, βοηθήστε με να τον πάρω στ' άμάξι μου και φέρτε μου ένα φτυάρι.

Ο ένας έτρεξε να φέρει το φτυάρι, ενώ οι άλλοι βοηθήσαν το Τζώρτζη να κουβαλήσει το λείψανο ως την άμαξά του.

Ο νέος δεν είπε τίποτα στο Λεγκρή, ούτε και τούρριξε ματιά. Ο άλλος πάλι τον άφισε να δίνει διαταγές μέσα στο δικό του χτήμα, δίχως να λείει τίποτα. Στεκόταν εκεί σφυρίζοντας με προσποιητή αδιαφορία κι' ύστερα ακολούθησε κι' αυτός ως τ' άμάξι.

Ο Τζώρτζης άπλωσε το μανδύα του, έβαλε άπάνω το σώμα και το τύλιξε προσεχτικά. Ύστερα γύρισε, κοίταξε πάλι κατάματα το Λεγκρή και του είπε:

— Δε σου είπα ακόμη τί σκέπτομαι για το φριχτό έγκλημα. Δεν είν' έδω ο κατάλληλος τόπος. Άλλα το άθωο αυτό αίμα θα πάρει εκδίκηση. Θα καταγγείλω αυτό το φόνο στο πρώτο δικαστήριο, που θα συναντήσω στο δρόμο μου.

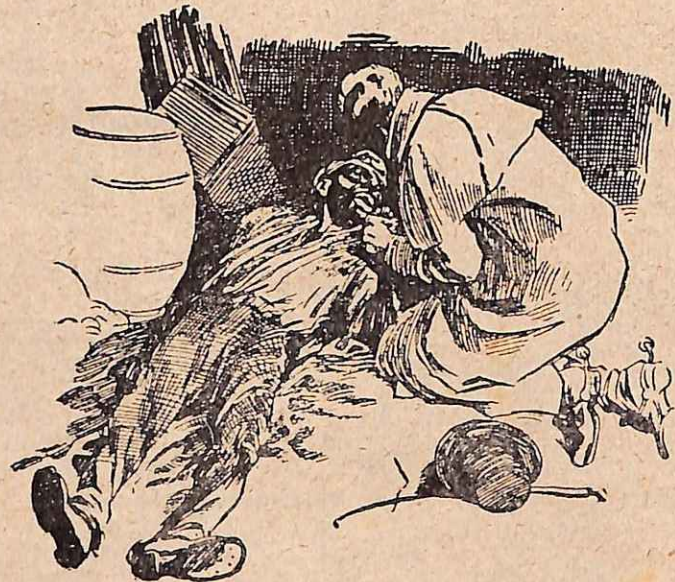
— Κάνετε ό,τι αγαπάτε, απάντησε ο Λεγκρή με περιφρονητικό ύφος. Και τί μάρτυρες θάχετε και τί αποδείξεις; Είμαι περίεργος να το ιδώ!

Ο Τζώρτζης κατάλαβε πόσο δικαιολογημένο ήταν το θράσος του κακούργου. Κανείς λευκός δεν υπήρχε εκεί, και τα δικαστήρια των Νοτίων Πολιτειών δεν δαχόνταν τότε τους μαύρους σε ό,τι με τη φωνή του δικαίου θα κατέβαινε από τον ουρανό ή δικαιοσύνη του Θεού. Μά τα πράγματα ήταν διαφορετικά.

— Όχι, αδερφέ! Πολλή φασαρία για έναν άρπαγή! είπε ο Λεγκρή.

Τα λόγια αυτά άναψαν τη φωτιά μέσα στην καρδιά του Τζώρτζη, που ήταν ευερέθιστος, όπως όλοι οι κάτοικοι του Κέντουκ. Γύρισε μονομιάς και μ' ένα φονερό χτύπημα έάπλωσε χάμω το Λεγκρή. Άν τον έβλεπε κανείς εκείνη τη στιγμή, άναμμένον από το θυμό, να χτυπά τον κακούργο σωριασμένον χάμω, θα τον έπερνε για το θριαμβευτή και δμώνυμό του Άγιο, που σκότωσε τον Δράκοντα.

Σε μερικούς ανθρώπους το ξύλο κάνει καλό, γιατί νοιώθουν ξαφνικά σεβασμό για κείνον που τους κάνει να κυλιούνται στο χώμα. Ο Λεγκρή ήταν απ' αυτούς. Σηκώθηκε, τινάχτηκε και παρακολούθησε με το βλέμμα την άμαξα, που απομακρυνόταν, κοιτάζοντάς την με με-

— Έγώ ήρθα για να σ' αγοράσω και να σε πάρω πάλι σπίτι... (Σελ. 517, στ. α').

γάλο σεβασμό. Δεν άνοιξε το στόμα, παρά μόνον όταν ή άμαξα εξαφανίστηκε πιά.

Πρίν έμπει στο χτήμα, ο Τζώρτζης είχε προσέξει ένα λόφο με μερικά δεντράκια. Έχει πάνω έσκαψε ένα τάφο.

— Να του βγάλουμε το μανδύα; ρώτησαν οι μαύροι, όταν ο λάκκος ήταν έτοιμος.

— Όχι, όχι, να τον θάψετε μαζί. Φτωχέ Τόμ, είναι το μόνο που μόρεσα να σου δώσω.

Τον έβαλαν στο λάκκο και τον σκέπασαν με χώμα, δίχως να μιλούν. Ύστερα έσπειραν λίγη χλόη πάνω στον τάφο.

— Μπορείτε να πηγαίνετε, είπε ο Τζώρτζης, δίνοντάς τους από ένα νόμισμα.

Έκείνοι όμως κοντοστέκονταν.

— Άν ο Αφέντης ήθελε να μās αγοράσει, ψιθύρισε δειλά ο ένας.

— Θα τον υπηρεθήσουμε πολύ πιστά! πρόσθεσε ο άλλος.

— Η ζωή είναι σκληρή έδω, Μάσσα, είπε πάλι ο πρώτος. Αγοράστε μας, αν θέλετε!

— Δε μπορώ, άλλοίμονο! είπε ο Τζώρτζης, καταπνίγοντας με κόπο τη λύπη του. Δυστυχώς, μου είναι αδύνατο!

Οι φτωχοί οι σκλάβοι απομακρύνθηκαν βουβοί και τσακισμένοι από τη δυστυχία.

— Θεέ αιώνιε, ψιθύρισε ο Τζώρτζης, γονατίζοντας πάνω στον τάφο του φίλου του, σε πέρνω μάρτυρα ότι από την ώρα αυτή θα κάμω κάθε τι που μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος, για να λυτρώσει την πατρίδα του από την πληγή της δουλείας.

Κανένα μνημείο δε σηματοδύει τη θέση όπου αναπαύεται ο μπαρμπα-Τόμ.

Άλλα και δε χρειάζεται. Ο Κύριος ξέρει που είναι και θα τον καλέσει πάλι, όταν ξαναρθεί με όλη του τη δόξα. Γιαυτόν είπε ο Χριστός αυτά τα λόγια: «Μακάριοι οι πενθούντες, ότι αυτοί παρακληθήσονται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'

Φυγή της Έμμελινας και της Κάσου

Τήν επομένη του θανάτου του Τόμ, ο Λεγκρή πήγε σε μία γειτονική πόλη για να παρευρεθεί σ' ένα γλέντι και γύρισε άργα κατάκοπος, έπεσε και κοιμήθηκε βαθιά.

Η Κάσου διάλεξε αυτή την ευκαιρία, για να φύγει μαζί με την Έμμελίνα. Γλύστρησαν πλάι στη δεντροστοιχία και διευθύνθηκαν προς το μεγάλο δρόμο.

Κόντευε να ξημερώσει, όταν οι δυο γυναίκες σταμάτησαν μπροστά σε μία δεντροστοιχία, όχι μακριά από την πόλη. Η Κάσου ήταν ντυμένη δόμαυρα, σαν Ίσπανή κρεολή. Ένα πυκνό βέλο έκρυβε το πρόσωπό της. Είχαν συμφωνήσει να περάσει η Κάσου για κρεολή κυρία και η Έμμελίνα για υπηρέτριά της.

Η Κάσου είχε μεγαλώσει μέσα σε άριστοκρατικά σπίτια κι' είχε από μικρή άερα και τρόπους άριστοκρατικούς. Φόρεσε και τ' απομεινάρια από παλιά πλούσια φορέματά της, και μερικά κοσμήματα, που ταίριαζαν στο ρόλο της.

Σταμάτησε σ' ένα μαγαζί, όπου πουλούσαν βαλίτσες. Αγόρασε μία πολύ καλή και παρακάλεσε τον έμπορο να της την κουβαλήσει. Έτσι λοιπόν έκαμε την εμφάνισή της στο μικρό ξενοδοχείο του τόπου, ενώ πίσω της ακολουθούσε ο υπηρέτης φορτωμένος τη βαλίτσα και η Έμμελίνα με την τσάντα της. Πως να μη την περάσουν για μία άριστοκράτισσα;

Ο πρώτος που απάντησε ήταν ο Τζώρτζης Σέλμπυ. Στεκόταν και περίμενε νάρθει το πλοίο.

Άπό τη σοφίτα της ή Κάσου τον είδε ιδει χθές, όταν έπερνε το σώμα του Τόμ και είχε παρακολουθήσει όλα όσα συνέβησαν ύστερα με το Λεγκρή. Γιαυτό τον κοίταζε μ' έμπιστοσύνη και με χαρά της έμαθε ότι περίμενε κι' αυτός το ίδιο βαπόρι.

Οι τρόποι της Κάσου και το χρήμα που ξόδευε χωρίς να το μετρά, ήταν ίκανά να διαλύσουν κάθε υποψία από τους ανθρώπους του ξενοδοχείου. Υποπτεύεται κανείς εκείνους, που καλοπληρώνουν;

Κατά το σουρούπωμα, έφτασε το πλοίο. Ο Τζώρτζης, με την ευγένεια που χαρακτηρίζει όλους τους Κεντουκιανούς, βοήθησε την Κάσου να επιβιβασθεί και φρόντισε να της δώσουν καλή καμπίνα.

Η Κάσου προσποιήθηκε αδιαθεσία κι' έμεινε κλεισμένη μέσα στην καμπίνα της, σ' όλο το ταξίδι στον Κόκκινο Ποταμό, μαζί με την υπηρέτριά της.

Όταν έφτασαν στο Μισισσιππί, ο Τζώρτζης, αφού έμαθε ότι ή ξένη κυρία θα ταξίδευε όπως κι' αυτός στον ποταμό, προσφέρθηκε να της κρατήσει καμπίνα στο πλοίο που θάπερνε κι' ο ίδιος.

Και να τώρα, οι τρεις γνώριμοί μας, ταξιδεύουν μαζί άπάνω στον «Κιγκινάτο». Η Κάσου άποφάσισε πιά να φανερώσει το μυστικό της στο Τζώρτζη και να βασιστεί στην ευγένεια του χαρακτήρα του.

Ο Τζώρτζης δε μπορούσε να θυμηθεί δίχως αγανάκτηση το πρόσωπο του Λεγκρή, γιατί το συμπάτησε άμέσως τις δυο φυγάδες και τις βεβαίωσε ότι θα τις προστάτευε με όλη του τη δύναμη.

Η γειτονική καμπίνα ήταν μιανής Γαλλίδας, της κυρίας Ντετού, που ταξίδευε μαζί με το παιδάκι της, ένα κοριτσάκι ως έντεκα χρόνων.

Η κυρία αυτή άκουσε ότι ο Τζώρτζης ήταν από το Κέντουκ και ζήτησε να τον γνωρίσει. Τον ρώτητε λεπτομέρειες για τη χώρα, αυτή, όπου είχε περάσει, καθώς έλεγε, την παιδική της ηλικία. Ο Τζώρτζης άκουσε με έκπληξη του, ότι ή κυρία αυτή είχε ζήσει σ' ένα χτήμα πλάι στο δικό του.

— Γνωρίζετε, τον ρώτησε ή κυρία Ντετού, έναν κύριο, που κατοικεί κοντά στο χτήμα σας και λέγεται Χάρρις;

— Υπάρχει ένας κύριος μ' αυτό το νόμα στον τόπο μας, αλλά δεν είχαμε ποτέ σχέσεις μαζί του.

— Είναι μεγάλος ιδιοκτήτης σκλάβων, είπε ή κυρία Ντετού με ενδιαφέρον ζωνρό, που δεν ήθελε και να το φανερώσει.

— Ναι, κυρία, είπε ξαφνισμένος ο Τζώρτζης.

— Ακούσατε ποτέ... ή μάλλον ξέρετε ότι έχει ένα σκλάβο, που τον λένε Γιώργη;

— Το Γιώργη; Μά βέβαια, τον γνω-

ρίζω. Έχει πάρει γυναίκα με υπηρέτρια της μητέρας μου. Έφυγε όμως για τον Καναδά.

— Έφυγε! είπε ζωηρά ή κυρία Ντετού. Δόξα σοι ο Θεός!

Ύστερα, κρύβοντας το πρόσωπό της στα χέρια της, είπε:

— Είναι αδελφός μου!

— Είναι δυνατό;! είπε ο Τζώρτζης κοιτάζοντας προσεχτικά την κυρία Ντετού.

— Ήταν παιδική κόμη, όταν έμένα με πούλησαν στα Νότια. Μ' αγόρασε ένας καλός και ευγενικός άνθρωπος, που με πήρε μαζί του στις Δυτικές Ίνδιες, με έλευθέρωσε και με πήρε γυναίκα του. Πέθανε τώρα τελευταία κι' εγώ γύριξα στο Κέντουκ για να ξαναβρω τον αδελφό μου και να τον αγοράσω. Τι γυναίκα έχει πάρει;

(Ακολουθεί)

ΠΩΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΟΝΤΑΙ... ΣΚΕΨΕΙΣ

Μπορεί κανείς γενικά να ξεχωρίσει τις σκέψεις του ανθρώπου (για τών ζώνων ποιός έγγραται!) σε δυο κατηγορίες: σε προσωπικές και σε γενικές. Π.χ. «Τό απόγεμα θα κάνω έναν περίπατο» και «Όλα είναι ωραία στην αρχή».

Άπό το δεύτερο είδος, οι φιλοσοφικές ή φιλολογικές σκέψεις είναι χωρίς άμφισβόλια οι πιο ενδιαφέρουσες διδακτικές, αν θέλετε, — μ' όλο που ή πείρα λένε ότι δεν αγοράζεται, — και τερπνές. Και σχεδόν πάντα της μόδας. Ποιό περιοδικό δεν καταχώρησε σ' ένα μέρος από τις στήλες του και δυο-τρεις σκέψεις μεγάλων ανθρώπων, παλαιών ή συγχρόνων; Η ανάγκη όμως της... παραγωγής έφερε ένα ξεχείλιμα — όπως δα σ' όλα τα πράγματα σήμερα — από κοινότητες, χιλιοσιπημένες κι' ανούσιες σκέψεις.

Έδω βέβαια, στο δικό μας σκρόνι, δεν τολμά να πλησιάση καμιά τέτοια. Άπό το ένα μέρος, τα άποροίπονται δεν χωρατεύουν για τη Σ.Σ.Σ. Άπό το άλλο, οι άγαπημένοι μας κ.κ. Καμπούργλου και Chei μάς χαρίζουν μία άπόλαυση κάθε φορά που μας δίνουν από τις μαρμαρυγές τους, όπως τις έλεγε ο άλησμόνητος Κουρτίδης.

Θ' άξιζε όμως τον κόπο να ιδώ κανείς και την άδύνατη μεριά, με το φακό μάλιστα του Ίούλιου Λεμάλτρ, που έβυπνότατου γάλλου κριτικού, που ξεσκαπάζει με χιούμορ, αν και λίγο υπερβολικά στη διατύπωση, το καλούπι των περισσότερων σκέψεων για να δείξη πόσο είναι ρηχές.

Οι ίδιες οι λέξεις, λέει, και μερικές γνωστές φράσεις κάνουν τις περισσότερες σκέψεις.

Νά, πρώτα ένας τύπος που χρησιμοποιείται άρκετά συχνά:

Πρόκειται να βρεθούν τέσσερα αίσθημα-τα, πάθη, έλαττώματα, άρετές, προ-

σόντα, έλλείψεις κτλ, από τα όποια τα δύο πρώτα να έχουν μεταξύ τους την ίδια σχέση με τα δύο τελευταία. Το συνειθισμένο σχήμα είναι αυτό: Α είναι προς Β ό,τι Γ είναι προς Δ. Είναι φανερό ότι μόλις βρεί κανείς τις δυο πρώτες λέξεις, κατορθώνει σχεδόν πάντα να βρη τις άλλες δυο. Π.χ. παίρνω μελαγχολία και λύπη' σκέπτομαι άμέσως το γέλιο και τη χαρά, και γράφω: «Η μελαγχολία δεν είναι περισσότερο λύπη απ' όσο το γέλιο είναι χαρά.» Τίποτα δε θα πη αυτό βέβαια, αλλά κανείς δεν θ' άμφέβαλλε ότι είναι... σοφό.

Αυτή θα την ονομάσωme *άλγεβρική* σκέψη.

Πολλές σκέψεις γίνονται με την υποπόθεση των αντίθεσεων. Είναι σπάνιο ή παράθεση λέξεων που εκφράζουν αντίθετα νοήματα να μη φαίνεται ότι σημαίνει κάτι. «Η φιλία γεννιέται από τις έκμυστηρεύσεις...» αυτό δε θέλει κόπο να βρεθί. Ζητήστε την αντίθεση και θα βγάλετε αυτό το άξίωμα που φαίνεται λεπτό και σημαντικό: «Η φιλία γεννιέται από τις έκμυστηρεύσεις και πεθαίνει απ' αυτές.»

Η πάλι, ή λέξη *δάκρυ* σάς έρχεται στο νού και προκαλεί άμέσως τη λέξη *χαμόγελο*. Μουρμουρίζετε: υπάρχουν δάκρυα... υπάρχουν χαμόγελα... και έπειδη δε θέλετε να πητε καμιά κοινολογία, βρίσκετε πρώτα, υποθέτω: «Υπάρχουν δάκρυα που ευχαριστούν.» Η σκέψη έγινε' δεν έχετε παρά να προσθέσετε «... και χαμόγελα που φέγουν.» Έκτός αν προτιμάτε: «δάκρυα που γελούν και χαμόγελα που κλαίνε.» Η σκέψη αυτή δεν είναι καθόλου πρώτης ποιότητος, αλλά στη δεκάτη προσπάθεια θα βρω ίσως κάτι καλύτερο — και έξ άλλου δεν εξετάζω έδω παρά τη μέθοδο.

Αυτό το είδος είναι ή *αντιθετική σκέψη*.

Άλλοι πασχίζουν να καταπλήξουν τους συγχρόνους τους. Αντιλέγουν άπότομα, και χωρίς να φωνάζουν προσοχή, στην κοινή γνώμη και στις πιο φυσικές έντυπώσεις. Κράζουν έξαφνα: «Δεν υπάρχει χειρότερη άλαζονεία από τη χριστιανική ταπεινοφροσύνη.» ή ακόμη: «ή άρετή είναι ο πιο μισητός υπολογισμός γιατί είναι ο πιο βέβαιος.» Σχεδόν πάντα οι αϊφνίδιες αυτές παραδοξολογίες φαίνονται να έχουν ύφος βαθύ. Όταν κινδυνεύουν να φανούν πολύ αυθάδεις, μπορεί κανείς να προσθέσει: συχνά, μερικές φορές, σε μερικές περιστάσεις...

Τέτοια σκέψη θα την ονομάσωme *παράδοξη*.

Μετά το είδος που κόβει και σχίζει, έρχεται το άπαλό, ποιητικό και ιδεαλιστικό. Μας πληροφορεί για ένα αίσθημα ή κάποιο τρόπο ενεργείας εξαιρετικά ύψηλό, και προσπαθεί να δώση κάποια αίτια ή να βγάλη καμιά παρατήρηση

που ν' αποδεικνύει το πνεύμα μας ή την καρδιά μας. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν όλοι οι συλλογισμοί πάνω στο θέμα, ότι είναι καλύτερο ν' αγαπάς παρά ν' αγαπούν. Λένε λοιπόν θαυμάσια: «Εκείνος που αγαπώ δε μου χρωστά τίποτε, αφού τον αγαπώ!» Πολλές σκέψεις αυτού του είδους αρχίζουν έτσι: «Υπάρχει κάποια μυστική καλοσύνη... υπάρχει δεν ξέρω ποιά γοητεία...»

«Ας ονομάσουμε αυτές τις σκέψεις Vauvenargues-Joubert (*) αν και δεν θέλω παρά να δείξω τον τρόπο έκφρασής και τον τόνο.

«Αλλοτε διαλέγουν προτερήματα που μοιάζουν ή ελαττώματα συγγενικά, κι αγωνίζονται ν' αντιληφθούν τη λεπτή χροιά που τα διακρίνει. Έτσι **κενοδοξία** και **άλαζονεία**. Γράφουν τότε θριαμβευτικά: «Υπάρχει μικρότερη άδυσσος μεταξύ μετριοφροσύνης και άλαζονείας παρά μεταξύ άλαζονείας και κενοδοξίας».

Αυτή τη σκέψη ή την ποίηση **δριμύ**. Μπορεί να είναι κανείς άκρως πικρός χωρίς να φαίνεται. Παίρνει την πικρή συνειδημένη σκέψη και της δίνει με μια εικόνα μια απρόοπτη νεωτερικότητα.

«Η φαντασία μας ξεπερνά συνήθως αυτό που μας φέρνει ή αλήθεια.» Νά μια σκέψη όχι βέβαια από τις σπάνιες. «Ε, λοιπόν, ας τη δουλέψουμε. Σκεπτόμαστε ότι η φαντασία κατοικεί στο... κεφάλι μας. Δηλαδή είναι στο σπίτι της αν παραστήσουμε τα γεγονότα που την απασχολούν μέ... νοικάρδες... όχι, όχι, ας κάνουμε το σπίτι πανδοχείο και τους νοικάρδες πελάτες· δεν θ' αργήσωμε τότε να γράψουμε: «Στο πανδοχείο της φαντασίας υπάρχουν πάντα περισσότερες κάμαρες παρά πελάτες».

Αυτή θα την ονομάσουμε **γραφική** σκέψη.

Υπάρχει, τέλος, τέτοια κοινωνολογία, ώστε μια αποφθεγματική έκφραση κατορθώνει να μεταμορφώνεται σε σκέψη. Παράδειγμα: «Η άναμνηση είναι ίσως ή τελευταία λέξη της πολιτικής.»

Για συμπέρασμα, λέει ο Λεμαίτρ, οι σκέψεις είναι ένα είδος εξαντλημένο κι ένα είδος μάταιο.

Τι να λένε άραγε σ' αυτά τα Διαπλασάπουλα;

«Όσο για μένα, μου φαίνεται ότι είναι πολύ νωρίς να σκεπτόμαστε ότι δεν υπάρχει πια πεδίο για ώριμες, πρωτότυπες και χαριτωμένες σκέψεις· μόνο που για να είναι τέτοιες, χρειάζεται πρώτ' απ' όλα ή ψυχική ανάγκη· αλλιώς για τις φτιαστές, ισχύουν θαυμάσια όσα είπε ο Λεμαίτρ.

M. P. KAZIMATIS

(*) Γάλλοι συγγραφείς του 18ου αιώνα, που έγραφαν αποκλειστικά σκέψεις με ύψηλον ήθηκό χαρακτήρα.

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΒΥΣΣΟ

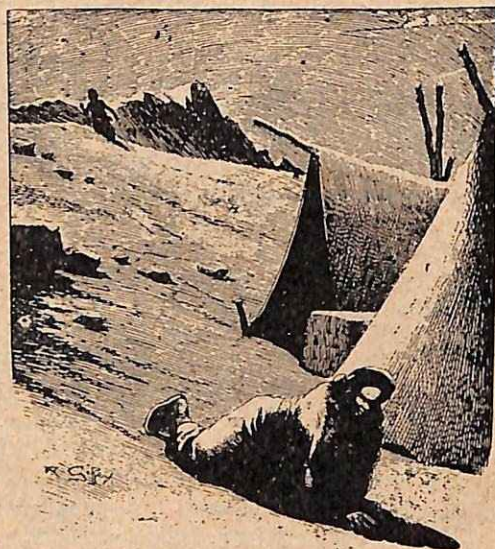
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ MAURICE CHAMPAGNE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —
— Και σύ; ρώτησε ο μηχανικός.
— Εγώ έφτασα ίσαμε κεί, μα δε βρήκα κανέναν πιά.

— Ε, δεν επιτρέπεται διαταγμός, είπε τότε ο Σέλλυς. Πρώτα πρώτα ή φρόνηση. Ανάγκη να κάνουμε μια επιθεώρηση στα μηχανήματά μας, πριν ξεκινήσουμε. Για καλό και για κακό.

— Πολύ καλά, φίλοι μου, αναβάλλεται το ξεκίνημα για σαρανταχτώ ώρες, είπε ο αρχηγός της αποστολής Ράφλ 'Ιδαίν. Έσύ, Κούτι, να είδοποιήσεις το προσωπικό σου.

Ο 'Ιθαγενής υποκλίνεται δίχως να μι-

«Χάθηκε σερνόμενος ανάμεσα στις σκηνές των 'Ιθαγενών...» (Σελ. 508, στ. γ')

λήσει και φεύγει προς το μηχανοστάσιο. Τότε ο μηχανικός γυρίζει στον Βίγκς και τον ρωτά σιγά:

— Είσαι σίγουρος, Βίγκς, ότι δεν γελάστηκες;

— Ολότελα σίγουρος, κύριε.
— Ήταν αληθινά αυτός;
— Ναι, κύριε, ήταν ο Κούτι.
— Και τι φρονείς πάνω σ' αυτό;

— Εγώ φρονώ ότι είν' ένας προδότης, που κρύβει μέσα του κακούς σκοπούς.

— Έτσι λέω κι' εγώ. Λοιπόν, δεν χωρεί διαταγμός. Μόλις βγει έξω, θα τον πάρεις και θα μου τον φέρεις εδώ.
— Μάλιστα, κύριε.

«Αλλά τότε φάνηκε ο Κούτι, που έρχόταν, σιγά-σιγά και γεμάτος διαταγμούς, προς το μηχανικό.

— Ο καιρός σου είναι πολύτιμος, Σαχίμπ, του είπε. Δεν θα ήταν σωστό να καθυστερήσουν οι έργάτες σου για ένα τόσο δα λάθος. Μπορείς και σήμερα ν' αρχίσεις...

Και σά να πέρνει από μέσα του μιάν απόφαση, εξακολουθεί ζωηρά:

— Αυτός που μπήκε μέσα στη μηχανή, Σαχίμπ, δεν ήταν κακός άνθρωπος, ούτε έχθρος. Είχε μόνο την περιέργεια να θαυμάσει αυτό το μεγάλο κλουβί που έφτιασε ή σοφία των λευκών, για να το κατεβάσει μέσα στα βάθη των άδυσσων. Πίστεφέ μας, Σαχίμπ, ο Κούτι σου λέει όλη την αλήθεια.

Οι εύρωστοι τον κοιτάζουν για μια στιγμή σαστισμένοι και πρώτος ο 'Ιδαίν του απαντάει το λόγο:

— Τό βλέπω, Κούτι, πώς είσαι ειλικρινής. Αλλά για να πεισθώ, να μ' απαντήσεις σε μια έρώτηση που θα σου κάμω: Τον γνωρίζεις αυτόν που μπήκε απόψε στις μηχανές;

Ο Κούτι διστάζει μια στιγμή, κι ύστερα απαντά:

— Ναι, Σαχίμπ, τον γνωρίζω.

— Αν σε διατάξω να μου πεις τ' όνομά του, θα μου το πεις;

— Ναι, Σαχίμπ.

— Ο Βίγκς... το ξέρει αυτό τ' όνομα;

Ο 'Ιθαγενής κοιτάζει μια στιγμή κατ'άματα το λοχία, αλλά εϋθὺς κατεβάζει τα μάτια.

— Ναι, Σαχίμπ, το ξέρει.

— Πολύ καλά. Τώρα, Κούτι, πρέπει να μ' αποδείξεις ότι μ' είσαι πιστός κι' ότι δεν έχεις κανέναν κακό σκοπό. Πώς θα μ' αποδείξεις αυτό;

Ο 'Ιθαγενής δεν έχει τώρα κανένα διαταγμό.

— Κι' αν σου ζητήσω, αφέντη, να έλθω μαζί σου;

Και καθώς ο μηχανικός τον κοιτάζει χωρίς ν' απαντά, ο 'Ιθαγενής επιμένει:

— Θα σου το ζητούσα πιά νωρίς Σαχίμπ, αλλά δεν θεωρούσα τον εαυτό μου άξιο για τέτοια τιμή. Αλλ' αφού τώρα λυμφοβάλλεις για το δούλο σου, σέ παρακαλώ να με πάρεις; Δέχεται;

— Δέχομαι, αποκρίνεται ο 'Ιδαίν.

Τότε ο Κούτι, τρέμοντας από τη συγκίνηση αρπάζει το χέρι του κυρίου του και το γεμίζει φιλία.

— Φτάνει τώρα, είπε ο μηχανικός, Αποχαιρέτισε τους φίλους σου και ύποδειξέ μας τον άνθρωπο που θα σε αντικαταστήσει. Έμπρός!

Ο Κούτι απομακρύνεται βιαστικός κι' ο 'Ιδαίν λέει στο λοχία Βίγκς.

— Δε σ' έλεγα εγώ, Βίγκς, ότι ο Κούτι ήταν πιστός;

— Αφού μπόρεσε να τ' αποδείξει. Τον ζηλεύω που θάρθει μαζί σας.

— Οι άνθρωποί σου είναι όλοι στη θέση τους;

— Όλοι, κύριε.

— Λαμπρά. Σεις, αγαπητέ μου υπο-

«Τον γνωρίζεις αυτόν που μπήκε απόψε στις μηχανές;» (Σελ. 520, στ. γ')

λοχαγέ, έχετε κάμει όλες τις προετοιμασίες;

— Όλες, κύριε.

— Τό τηλέφωνο;

— Στη θέση του.

— Προπάντων υπομονή, σιγά-σιγά, για να γίνει κανονική ή κατάβαση. Θα μελετήσουμε τα τοιχώματα της άδυσσου με μεγάλη προσοχή.

Τη στιγμή αυτή πλησιάζουν ο γιατρός κι' ο λοχαγός.

— Φίλοι μου, τους λέει ο μηχανικός, ήρθε επιτέλους ή στιγμή. Τό λέει ή καρδιά σας;

— Και τό παραλέει, απαντά ο Γκάρτνερ. Ξέρουμε ότι ο αρχηγός μας τ' έχει όλα σφά προετοιμασμένα.

— Μπά! Καμιά φορά, ένα σπειράκι άμμος καταστρέφει τις πιο τέλειες μηχανές... «Α, ξέρετε; Ο Κούτι ζήτησε νάρθει μαζί μας και τον δέχτηκα. Αυτό τόκαμε για να μ' αποδείξει ότι δεν είχε κανέναν κακό σκοπό, όταν μπήκε στο μηχανοστάσιο.

— Α, ώστε έχει τό κουράγιο νάρθει μαζί μας, ρωτά ο γιατρός.

— Φυσικά, γιατρέ, απαντά ο Σέλλυς. Μήν ξεχνάτε ότι μ' ού χρωστάτε δέκα λίρες, τό στοίχημά μας.

— Και τις πληρώνω άμέσως, φίλε μου.

Τη στιγμή αυτή παρουσιάσθηκε ο 'Ιθαγενής με έναν άλλο σύντροφό του.

— Από δω είναι ο Σάντον-Σίγκ, κύριε, είπε δείχνοντας τον σύντροφό του.

— Αυτός που θα σε αντικαταστήσει;

— Ναι.

— Καλά! Υπολογαγέ, ο Σάντον-Σίγκ θ' αντικαταστήσει τον Κούτι.

Ο υπολογαγές υποκλίθηκε.

— Έχω μια είδηση να σου πώ, Σαχίμπ, λέει τότε ο Κούτι. Λένε ότι ο Τζόν-Πέν (*) τοϋ φρουρίου της Γιανέ-

μας (**) ξεκίνησε κι' έρχεται για να σου υποβάλει τ' αςέη του.

— Αυτό με συγκινεί, είπε ο 'Ιδαίν, αλλά ο Τζόν-Πέν θάρθει πολύ άργά.

— Σε δυό ώρες θά'ναι δω.

— Ας είναι. Θα μ' ού στείλει τ' αςέη του τηλεφωνικώς μερικές εκατοντάδες μέτρα· άτω από την επιφάνεια της γής. Σ'ό, Πάτερτον, θα τοϋ κάμεις την υποδοχή.

Μάλιστα, κύριε.

— Λοιπόν, κύριε, αυτή τη φορά, ξεκινούμε. Έμπρός!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.
Καταστροφή!

Εκεί είναι ή τεράστια σιδερένια βολίδα, όπου θα μ' ούν ο μηχανικός, ο γιατρός Γκάρτνερ, ο λοχαγός Σέλλυς, ο Πάδδου ή όρδινάντσα κι' ο Κούτι. Είναι ένα κυλινδρικό σιδερένιο κουτί με διάμετρο έξη μέτρα κι' ύψος πέντε που διαίρεται σε τρία χωριστά διαμερίσματα.

Τό κάτω-κάτω είναι ή αποθήκη με τ' αλικά της έστρατείας, τ' ά τρόφιμα, τ' νερό, σχοινιά, σκάλες κλπ. Αυτό είναι, να ποῦμε, τό υπόγειο.

Από πάνω είναι ή καθαυτή κατοικία. Έδω είναι μια δυνατή ήλεκτρική μηχανή για να δίνει φως στην περίπτωση που θα κοβόταν τό ρεύμα από τό μηχανοστάσιο, τ' α κρεβάτια άραδιασμένα κοντά στα τοιχώματα, τ' άπλα, τ' ά εργαλεία για παρατηρήσεις, μερικά ρούχα και τό τηλέφωνο. Τό διαμέρισμα αυτό θα χρησιμεύει και για μαγειριό και για έστιατόριο και για κρεβατοκάμαρα και για εργαστήριο. Όχτώ φεγγίτες, κλεισμένοι με χοντρό γυαλί, τό φωτίζουν.

Από πάνω είναι ένα μπαλκόνι με κάγκελα, όπου ανεβαίνει κανείς με σκαλίτσες, προσαρμοσμένες στα έσωτερικά τοιχώματα. Πάνω σ' αυτό τό μπαλκόνι, ύψωνεται ένας πύργος ψηλός ως δυό μέτρα και πλατύς άλλο τόσο, όπου είναι αποθηκευμένα άλλα εργαλεία για βοθομετρήσεις, φορητά τηλέφωνα κι' ήλεκτρικές λάμπες.

Τέλος, όλη ή συσκευή είναι κρεμασμένη μ' ένα γερό καλώδιο, που κυλά σε δυό τεράστιες τροχαλίες. Για τό καλώδιο αυτό, τό βάρος δεν είναι υπερβολικό, αφού παρόμοια καλώδια κατεβάζουν στα μεταλλεία βάρη πολύ μεγαλύτερα. Όλη ή συσκευή δεν ζυγίζει περισσότερο από χίλια εκατό χιλιόγραμμα.

Τό περίβλημά της είναι από άτσάλι, κι' από μέσα είναι στρωμένη και ταπεταρισμένη, για να διατηρεί στο έσωτερικό καλή θερμοκρασία.

Ο 'Ιδαίν άνοιξε την πόρτα τοϋ «κλουβιού» κι' οι έξερευνητές μπήκαν μέσα

(**) Ένα από τ' ά πρώτα φρούρια της χώρας τοϋ θιέτ.

ένας-ένας. Ο μηχανικός μπήκε τελευταίος κι' έκλεισε πίσω του προσεχτικά την πόρτα.

«Αν λέγαμε ότι ή καρδιά τους δεν χτυπούσε — δε θάταν αλήθεια.

Μια δυνατή συγκίνηση τοϋς κυρίευσε όλους όταν βρέθηκαν μέσα στο σιδερένιο αυτό κουτί, που για πολλές μέρες έμελλε να είναι ή κατοικία τους.

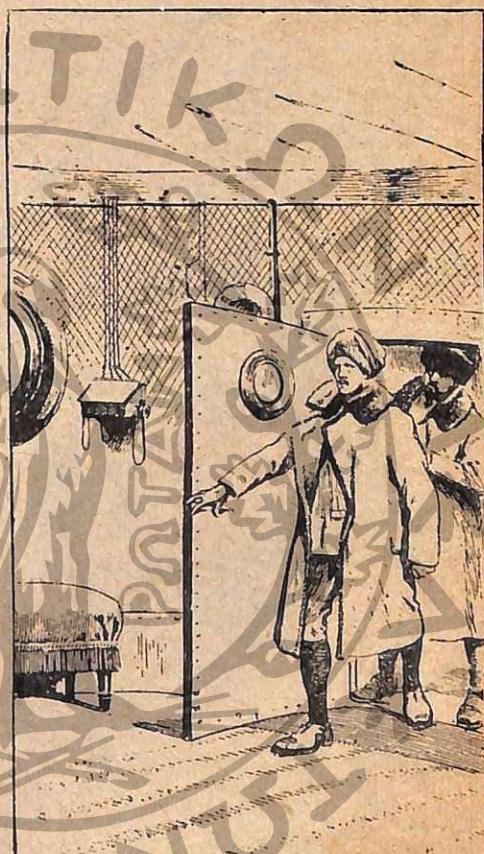
Ο 'Ιδαίν δοκιμάζει γρήγορα τις ήλεκτρικές συσκευές για να βεβαιωθεί ότι λειτουργούν καλά, και ρίχνει γύρω του μια ματιά για να ιδεί αν τό καθετί είναι στη θέση του.

— Η ώρα έσήμανε πιά, φίλοι μου, λέει. Τό θαυμαστό ταξίδι μας αρχίζει. Μήπως κανείς μετανοεί την τελευταία στιγμή, που με ακολουθεί; Κανείς; «Όλλ ράτ! Λοιπόν, δίνω τό σύνθημα!

Και διευθύνεται σε μια άσπρη πινακίδα, κολλημένη στον τοίχο, και γυρίζει μια μικρή μανιβέλλα, που από πάνω νω της είναι γραμμένη ή λέξη: πρόσω.

Παρευθὺς, ένα σφύριγμα ακούγεται απέξω, σαν άπάντηση στο σύνθημα. Ύστερα ένας έλαφρὸς τιναγμός, κι' αί τα ξεδιωχτες αισθάνονται πώς ή κατοικία τους σγκώνεται ψηλά. Είναι τό σχοινί που τη σγκώνει από τό έδαφος όπου άκουμπόσε.

Όλοι τρέχουν στους φεγγίτες για να ιδούν. Αλλά ο μηχανικός τοϋς σταματά. Πατάει ένα κουμπί κι' άνοίγει ή κατα-

«Ο 'Ιδαίν άνοιξε την πόρτα τοϋ κλουβιού...» (Σελ. 521, στ. β')

(*) Διοικητής.

πακτή, που οδηγεί στην ταράτσα.

— Άπάνω! έλατε άπάνω!

— Ανεβαίνει κι' όλοι τόν ακολουθούν. Στέκονται στο μπαλκόνι και κοιτάζουν.

Από κάτω από τη συσκευή, δέν είναι πιά τὸ στερεὸ ἔδαφος, όπου ήταν ὡς τώρα ἀκκουμπισμένη, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἄβυσσος, μιὰ μαύρη, σκοτεινὴ ἄβυσσος, πὸν κρύβει τὸ ἄγνωστο καὶ τὸ μυστήριό μέσα στὰ βάθη της.

Κι' ὅμως αὐτὸ δὲν τοὺς φοβίζει καθόλου. Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι κι' ἐνθουσιασμένοι.

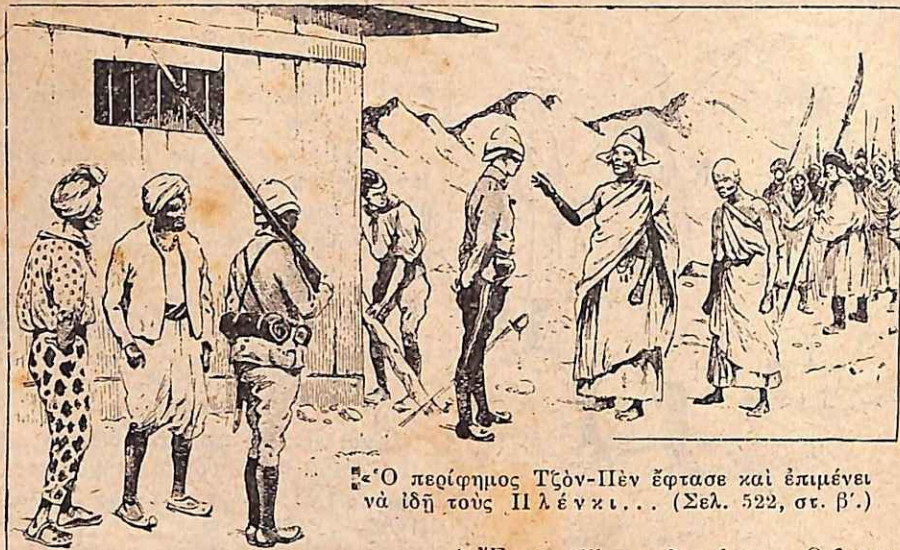
Μόνο ὁ Κούτι δὲ φαίνεται καὶ πολὺ ἥσυχος.

Κάθετα σὲ μιὰ κουλούρα ἀπὸ σχοινιά καὶ φαίνεται συλλογισμένος. Ἰδρωτὰς τρέχει ἀπὸ τὸ μέτωπό του καὶ τὸ σῶμα του ὅλο ἔχει κάθε τόσο μιὰ τρεμύλα.

Εὐτυχῶς δὲν τὸν εἶδε ὁ γιατρός, γιατί ἀμέσως θάλεγε διὰ τὸ Κούτι φοβάται κι' ἐνδεῶς πλήρωσε τὸ στοίχημα.

Ὅπως κι' ἂν εἶναι, κάποιο βίαιο συναίσθημα τὸν κατέχει, γιατί ξαφνικὰ σηκώνεται, σὰ κάτι νὰ θέλει νὰ πει τοὺς εὐρωπαίους, ἀλλὰ μονομιᾶς ξανακάθεται, σὰ νὰ φοβάται νὰ τὸ πει. Ἄν ἤθελε νὰ κάμει καμμιά ἀποκάλυψη καὶ νὰ σταματήσει τὴν κατάδραση, τώρα πιά εἶναι πολὺ ἄργα.

Μὲ τὴ σφυρίχτρα, πὸν κρατοῦσε στὸ χέρι, ἔδωσε πάλι ἕνα σύνθημα, μιὰ σφυ-

«Ὁ περίφημος Τζόν-Πέν ἔφτασε καὶ ἐπιμένει νὰ ἰδῇ τοὺς Πλένκι... (Σελ. 522, στ. β'.)

ριγματικά, καὶ ἡ συσκευή ἄρχισε νὰ κατεβαίνει σιγὰ-σιγὰ, νὰ βυθίζεται μέσα στὴν ἄβυσσο. Ὅρθιοι πάνω στὸ μπαλκόνι, ὁ Ἰδαίν μὲ τοὺς συντρόφους του βλέπουν τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς ν' ἀπομακρύνεται σιγὰ-σιγὰ καὶ νὰ χάνεται ἀπὸ τὰ μάτια τους.

Ἀπὸ μιὰ μικρὴ γέφυρα, πὸν ἦταν κρεμασμένη στὸ κενό, ὁ ὑπολοχαγὸς Πάτερσον παρακολουθεῖ τὴν κατάδραση καὶ δίνει τίς διαταγές του μ' ἕνα τηλεβόα, πὸν συκοινωνεῖ μὲ τὸ μηχανοστάσιο.

Κι' οἱ φίλοι μας κατεβαίνουν, κατεβαίνουν ὁλοένα.

Τριγύρω τους τὸ φῶς λιγοστεύει καὶ τὸ σκοτάδι σιγὰ σιγὰ τοὺς κυκλῶνει. Σὲ λίγο ὅλα γύρω τους βυθίζονται στὴ σκοτεινιά.

Τότε οἱ τολμηροὶ ἐξερευνητὲς κατεβαίνουν στὴ σάλα, όπου οἱ ἡλεκτρικὲς λάμπες εἶναι ἀναμμένες.

Ὁ Ἰδαίν κοιτάζει τὰ μηχανήματα, πὸν δείχνουν τὸ βάθος. Σημειώνουν μόνον ἑκατὸν πενήντα μέτρα. Λίγα εἶναι, ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι φυσικὸ, γιατί ἡ κατάδραση γίνεται πολὺ ἄργα.

Ὁστόσο ὁ Ἰδαίν βγάζει τὸ περίφημο παλὶμψηστο, τὸ ἀνοίγει πάνω στὸ τραπέζι καὶ τὸ διαβάζει προσεχτικά. Ὑστερα πιάνει τὸ τηλέφωνο καὶ δίνει στὸν Πάτερσον διαταγὴ νὰ ἐπιταχύνει λιγάκι τὴν κατάδραση.

Περνοῦν ἀκόμη μερικὰ λεπτά.

Σὲ λίγην ὥρα, ἡ συσκευή φτάνει σὲ βάθος χιλίων μέτρων. Τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς αὐτὴ γίνεται ἕνα ξαφνικὸ σταμάτημα.

Χωρὶς νὰ χάσει τὴν ψυχραιμία του, ὁ μηχανικὸς τηλεφωνεῖ ρωτώντας τί συμβαίνει ἐκεῖ πάνω στὸ μηχανοστάσιο.

Ὁ Πάτερσον ἀπὸ τὸ τηλέφωνο τοῦ ἀπαντᾷ ὅτι ὁ περίφημος Τζόν-Πέν ἔφτασε καὶ ἐπιμένει νὰ ἰδεῖ τοὺς «Πλένκι» καὶ τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἐκστρατείας.

Ἐχει μαζί του διακόσιους Οἰθετιανούς ἱππεῖς ἐνόπλους καὶ μιλεῖ μὲ ὕφος πολὺ ἐπιταχτικό.

Ἡ εἶδηση αὐτὴ σκορπάει κάποια δυσθυμία στοὺς φίλους μας.

— Νὰ πάρει ἡ ὀργή! φωνάζει ὁ γιατρός, τί λές, Ράλφ; Ἡ κατάσταση εἶναι σοβαρή, ἔ;

Ὁ μηχανικὸς ἔχει χάσει ὅλο του τὸ κέφι κι' ἀπαντᾷ, ἀφοῦ σκέφθηκε κάμποσες στιγμὲς: — Ναί, ἴσως.

Καὶ πῶς σιγανὰ, ἐξακολουθεῖ:

— Ἄν αὐτὸς ὁ ἰθαγενὴς κάνει ὅ,τι κάνει γιὰ λογαριασμὸ του, μερικὲς τουφεκιές, ἀκόμη καὶ στὸν ἀέρα ριγμένες, ἀρκοῦν γιὰ νὰ τὸν ξεφορτωθοῦμε. Ἄν ὅμως ἔχει πίσω του δυνάμεις ἰσχυρότερες, θέλω νὰ πῶ, ἂν εἶναι στελεμένους ἀπὸ τὸ Δαλαῖ-Λάμα καὶ τοὺς βουδδιστὲς ἱερωμένους, πὸν σίγουρα αὐτοὶ θὰ ξέρουν τὸ μυστικὸ δρόμο τῆς ἱερῆς πόλης τοῦ Βούδδα, ἔ, τότε ἀλλάζει...

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΛΙΒΕΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

L'age est venu, pas à pas, jour à jour.
VERHAEREN

Μιὰ πίκρα ἀπόψε ἔχει φωλιάσει
Μέσα στὴν ἀδεια μου καρδιά,
Καθὼς τὸ σούρουπο ἀγοσβδύει
Καὶ φτάνει ἀνάλαφρα ἡ βραδυά.

Ἄχ! πὼς περᾶσαν τόσα χρόνια
Στὴ μάταιη ἀπαντοχή.
Γίνανε οἱ μέρες τῶν ὀνείρων
Μιὰ ξεχασμένη πιά ἐποχή.

Καὶ μὲ καλοῦνε οἱ ἀναμνήσεις
Μὲ χίλιες γνώριμες φωνές.
Ἀπὸ τὰ βάθη ποῖας ἀβύσσου
Φτάνουνε τόσο μακρινές;

Σὰν τὸ πουλὶ θέλει ἡ ψυχὴ μου
Νὰ φύγῃ νάβρῃ τὴ χαρά,
Μὰ ἔχει τὸ δρόμο τῆς χαμένο
Καὶ πληγωμένα τὰ φτερά.

Καὶ πέφτει γύρω τὸ σκοτάδι,
Καὶ σιωπηλὴ φτάνει ἡ βραδυά,
Κι' ἐγὼ μονάχος ἔχω μείνει
Μὲ πικραμένη τὴν καρδιά.

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΜΑΣ

ΜΙΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Μέσα στὸ δάσος! Ἄχ καὶ νὰ συλλογίζεται κανεὶς τὴ σούπα, πὸν μοσχοδόλαγε αὐτὴ τὴν ὥρα μέσ' στὸ τσουκάλι, στὸ σπῖτι τῆς παραμάννας!

— Οἱ ἀληθινοὶ ἀπεργοὶ ὑπόφεραν πολὺς φορὲς ἀπὸ πείνα κι' ἀπὸ κρύο, εἴπα γιὰ νὰ κάνω τὰ μικρὰ νὰ γελάσουν. Μὰ τὰ λόγια μου ἔφεραν ἐντελῶς ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπ' ἐκεῖνο πὸν περίμενα.

— Οἱ ἀπεργοὶ! Ὠραία ἀνακάλυψη κι' αὐτὴ μὰ τὴν ἀλήθεια! λέει ὁ Μίμης ἀγανακτισμένος. Σὲ σένα, τὴν ἐξυπνὴ, τὴ χρωστᾶμε.

— Ἐγὼ γιὰ λογαριασμὸ μου θὰ προτιμοῦσα νὰ κάνω μάθημα κι' ὕστερα νὰ φάω ὅσο θέλω καὶ νὰ κοιμηθῶ στὸ κρεβάτι μου! διαμαρτυρήθηκε ἡ Μαρίνα.

Κι' ὁ Τοτὸς ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Νύχτωσε! Τώρα θ' ἀρχίσουν νὰ βγαίνουν τ' ἄγρια θηρία.

Ὁ Ἀλέκος, πὸν εἶχε χάσει κι' αὐτὸς τὸ ἠθικὸ του, δὲν τόλμησε νὰ τοὺς μαλώσῃ. Μάζεψε κάμποσες φτέρες, ἔκανε ἕνα στρώμα καὶ ξαπλώθηκε ἀπάνω λέγοντας:

— Ἐδῶ ὅπωςδὴποτε θὰ κοιμηθῶ καλύτερα, παρὰ στὸ κρεβάτι τῆς Παγώνας ἀγκαλιὰ μὲ τὸ Μίμη καὶ μὲ τὸν Τοτὸ.

Μάζεψα κι' ἐγὼ κάμποσες φτέρες κι' ἔβαλα τὴν Ἀννέττα καὶ τὴ Μαρίνα δίπλα μου νὰ κοιμηθοῦνε. Ἡ Ἀννέττα δὲν ἔλεγε λέξη — εἶναι πολὺ φιλότιμο κορίτσι — ξέρω ὅμως ὅτι φοβάται τὸ σκοτάδι. Γιὰ καλὴ μας τύχη σὲ λίγη ὥρα ὑψώθηκε στὸν οὐρανὸ ὁλόλαμπρο τὸ φεγγάρι.

— Κοιτάξτε! εἶπε ὁ Ἀλέκος. Νὰ τὸ ὠραῖο ἀσημένιο μας καντήλι!

Δοκιμάσαμε νὰ κοιμηθοῦμε, μὰ στὰ πεῦκα ἀκούγονταν τριξίματα, τὰ νυχτοπούλια πετοῦσαν ἀνάμεσα στὰ δέντρα, φωνάζοντας: «Οὐο! Οὐο!» κι' ἐμεῖς τρέμαμε κάτω ἀπὸ τὰ φύλα φορεματάκια μας. Ἄχ, δὲν ἦταν τόσο διασκεδαστικὸ ὅσο νόμιζα, νὰ κοιμᾶται κανεὶς κάτω ἀπὸ τ' ἀστέρια. Ὁ Ἀλέκος μοῦ εἶπε σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ τὸν ἀκούσουν οἱ ἄλλοι:

— Καθουρίνα, αὐτὸ πὸν κάναμε ἦταν ἀνοησία.

— Καὶ πολὺ μεγάλη μάλιστα, ἀπάντησα. Αὐριο τὸ πρῶτ' ἔπρεπε νὰ γυρίσουμε στὴς Παγῶνας.

— Ἄν ἡ θεὰ μᾶς τσακώσει, εἶπε ὁ Ἀλέκος, πρέπει νὰ τὴν παρακαλέσουμε νὰ μὴν τιμωρήσῃ πολὺ αὐστηρὰ τὰ μικρά. Ὅσο γιὰ μᾶς... μοῦ φαίνεται πὼς πρέπει νὰ ποῦμε: «ἄντιο διακοπές». Ἐσένα θὰ σὲ στείλουν στὸ σπῖτι σου, καὶ μένα θὰ μὲ κλείσουν ἐσωτερικὸ στὸ σχολεῖο.

Τὴ θλιβερὴ νύχτα περάσαμε ἔτσι ἀ-

γρυπνοὶ, βυθισμένοι στὲς μαῦρες μᾶς σκέψεις! Ἀτέλειωτη μᾶς φάνηκε. Ἐπιτέλους ἀπὸ μακριὰ ἀκούστηκε νὰ λαλή ἕνας πετεινός. Ὁ οὐρανὸς σιγὰ-σιγὰ ἔγινε ἄσπρος σὰν τὸ γάλα, κι' ὕστερα στὴν ἀνατολὴ πῆρε ἕνα τριανταφυλλένιο χρώμα. Τὰ πουλάκια ἄρχισαν νὰ σφυρίζουν σὰν νὰ καλημερίζονταν. Τὶ ὠραῖο πὸν ἦταν τώρα τὸ δάσος, μὲ τὰ καταπράσινα πεῦκα του, πὸν μοσχοδολοῦσαν ρετσίνοι, καὶ μὲ τίς σταγόνες τῆς δροσιᾶς, πὸν κρέμονταν ἀπὸ κάθε φυλλάρακι!

— Εὐπνήστε ἐσεῖς μικρά, φώναξε ὁ Ἀλέκος, κι' ἐμπρός, δρόμο!

Ε'.

Ἡ ἐπιστροφὴ καθὲ ἄλλο ἦταν παρὰ εὐχάριστη. Τὰ μικρὰ ἐκλαιγαν:

«Μέσα στὸ δάσος!» (Σελ. 523, στ. α'.)

— Πεινάω! Κρυώνω! Δὲ θὰ βροῦμε τὸ δρόμο μας!

Ὁ ἥλιος μᾶς βοήθησε νὰ προσανατολισθοῦμε καὶ νὰ βροῦμε σὲ λίγο ἀπὸ τὸ δάσος. Ἡ Παγώνα τᾶξε πάλι τίς κόττες τῆς, ὅπως καὶ προχθές, καὶ ὅπως προχθές, μόνις μᾶς εἶδε, ἄφησε τίς ἄκρες τῆς ποδιάς τῆς νὰ πέσουν. Ὑστερα ἄρχισε τὰ κλάμματα.

— Ἐπιτέλους, ἦρθατε πουλάκια μου; Μὰ τί χλωμά πὸν εἶσχετε! Ποῦ περάσατε τὴ νύχτα σας, περιστεράκια μου; Καὶ δὲς τοῦ νὰ σφυγγίζῃ μὲ τὴν ποδιά τῆς τὰ δάκρυα.

— Πάψε νὰ κλαῖς, παραμάννα, τῆς λέω. Εἶδαμε τὸν χωροφύλακα καὶ τὸ βάλαμε στὰ πόδια καὶ κοιμηθήκαμε μέσα στὸ δάσος. Τώρα ὅμως εἴμαστε πεινασμένοι καὶ ξεπαχιασμένοι. Γρήγορα ἀναψε φωτιά καὶ βάλε νὰ μᾶς βράσῃς γάλα. Τὸ θέλουμε ζεστό-ζεστό.

Ἡ Παγώνα μᾶς ἐξιτόρησε πὼς ὁ χω-

ροφύλακας δὲν ἔφυγε, παρὰ ἀφοῦ πρῶτα ἔφαξε ὁλόκληρο τὸ σπῖτι.

— Ἡ θεὰ σας τοῦ εἶχε συστήσει νὰ ψάξῃ ὡς καὶ στὰ ἐρμάρια ἀκόμη. Μὰ εἶδε πὼς δὲν βρισκόσαστε πουθενά καὶ ἔφυγε εὐχαριστημένος, ἀφοῦ πρῶτα τὸν κέρασα ἕνα κρασάκι. Εἶχαν στείλει ὅμως τὸν κύρ-Ζαφεῖρη πὸν εἶναι ἡλικιωμένος καὶ δὲν βλέπει καὶ πολὺ καλά. Ἄν ἦταν ὁ ἄλλος, ὁ Μαθιός, θὰ ἔδλεπε τὸ καπέλλο τῆς κυρίας Ἀννέττας πὸν βρισκόταν ξεχασμένο στὸ πεζούλι τοῦ πηγαδιοῦ. Γιατί βέβαια, δὲν μπορούσα ἐγὼ νὰ ἔχω ἕνα τέτοιο ὠραῖο ψάθινο καπελάκι.

Ἄχ τὸ καταραμένο τὸ καπέλλο! Ἄχ τὸν καταραμένο τὸν χωροφύλακα! Καὶ βέβαια πὸν τὸ εἶχε ἰδεῖ ὁ Ζαφεῖρης. Τὸ μεσημέρι, μόνις εἶχαμε συνέλθει κάπως ἀπὸ τίς βραδυνές μας συγκινήσεις καὶ εἶχαμε καθήσει στὸ τραπέζι, μπροστὰ σὲ μιὰ ἔσοχη ὀρθία ψητὴ μὲ πατάτες. Ἐξαφνα, νὰ σου, ἀνοίγει ἡ πόρτα. Καὶ ποῖόν βλέπομε μπροστὰ μας; Δυὸ χωροφύλακες, τὸν Ζαφεῖρη καὶ τὸν Μαθιό! Πεταχτήκαμε ἀπὸ τίς καρέκλες μας, μὰ πὸν καιρὸς πιά γιὰ νὰ φύγωμε! Ὁ κύρ Μαθιὸς ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ μᾶς κοίταξε στρίβοντας τὸ μουστάκι.

— Ἄ, ἐδῶ εἶναι λοιπὸν οἱ κύριοι! οἱ δεσποινίδες πὸν τῶσκαν ἀπὸ τὸ σπῖτι τους, εἶπε εἰρωνικά. Καλὰ τέλεγα ἐγὼ πὼς ἄμα ἐρχόμουν τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ἤμουν αἰγούρος νὰ τοὺς τσακώσω. Τώρα ἐμπρός! σηκωθῆτε! Ἐχω διαταγὴ νὰ σᾶς πᾶμε πίσω σπῖτι σας, κι' ἀπ' τὸν δημόσιο δρόμο μάλιστα.

— Ποτέ! φώναξα κατακόκκινη ἀπὸ ἀγανάκτηση. Ἐμεῖς δὲν γυρίζουμε πίσω σὰν τοὺς κλέφτες, ἀνάμεσα σὲ δυὸ χωροφύλακες!

— Κι' ὅμως αὐτὸ θὰ γίνῃ, μικρά μου δεσποινίδες. Ἡ κυρία Παυλίδη εἶπε πὼς ἂν κάνετε σκέρτσας, νὰ σᾶς βάλωμε χειροπέδες.

Τὶ αἰσχος! Τὶ ἐξευτελισμός! Ὅλο τὸ θάρρος μου μ' ἐγκατέλειψε κι' ἄρχισα νὰ κλαῖω μὲ λυγμούς. Ὁ Ἀλέκος, κατὰχλωμος κι' αὐτός, ἦταν ὁ μόνος πὸν διατηροῦσε τὴν ψυχραιμία του. Εἶχε ἐντελῶς ἀλλάξει ὁ καλὸς μου Ἀλέκος ὕστερα ἀπὸ ἐκεῖνη τὴ νύχτα πὸν περάσαμε μέσα στὸ δάσος. Φαινόταν τώρα σωστός ἄνδρας.

— Ἡσύχασε, Ρήνα, μοῦ λέει. Φανήκαμε πολὺ ἀνόητοι, φερθήκαμε σὰν μωρὰ παιδιὰ. Μὰ θὰ γίνωμε ἀκόμη πιὸ γελοιοὶ ἂν ἀντισταθοῦμε.

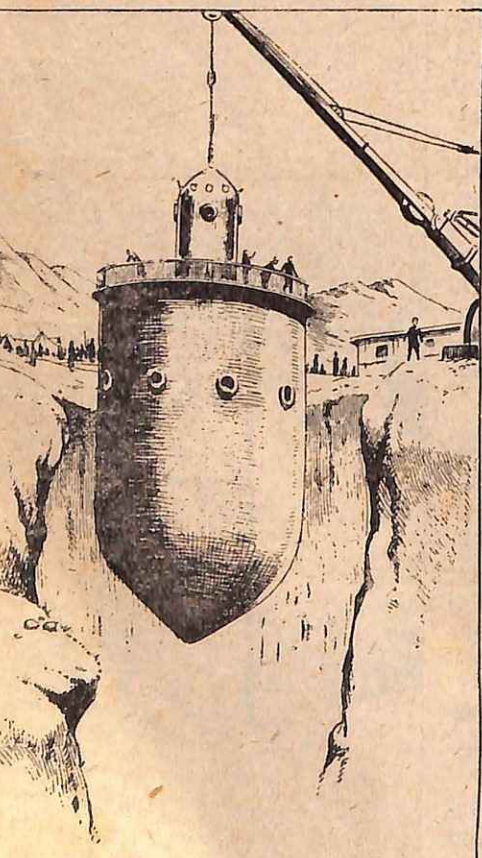
Φώναξα ἀγανακτισμένη:

— Μὰ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς γυρίσουν πίσω μὲ τοὺς χωροφύλακες.

— Πῶς, Ρήνα, τὸ ἔχουν τὸ δικαίωμα.

Καὶ γυρίζοντας στοὺς χωροφύλακες:

— Δὲν θὰ σᾶς ἀντισταθοῦμε, λέει, ἔγνοια σας. Μὰ ἡ θεὰ μᾶς εἶναι πολὺ αὐστηρὴ, ἂν ἀπαιτῇ νὰ γυρίσουμε μ' αὐ-

«Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴ συσκευή εἶναι ἡ ἄβυσσος...» (Σελ. 522, στ. α'.)

